

NÕUKOGU SOOVITUS,

12. juuli 2011,

mis käsitleb Rumeenia 2011. aasta riikliku reformikava ja milles esitatakse nõukogu arvamus Rumeenia ajakohastatud lähenemisprogrammi (2011–2014) kohta

(2011/C 216/03)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarve seisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta, ⁽¹⁾ eriti selle artikli 9 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitusi,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

pärast konsulteerimist majandus- ja rahanduskomiteega

ning arvestades järgmist:

(1) 6. mail 2009 võttis nõukogu vastu otsuse 2009/459/EÜ ⁽²⁾ anda Rumeeniale Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 143 alusel kolmeks aastaks keskmise tähtajaga finantsabi. Kaasnevas, 23. juunil 2009 allkirjastatud vastastikuse mõistmise memorandumis ja selle järgnevas lisades on sätestatud majanduspoliitilised tingimused, mille põhjal finantsabi anti. Otsust 2009/459/EÜ muudeti 16. märtsil 2010. aasta otsusega 2010/183/EL ⁽³⁾. Programmi eduka rakendamise järel Rumeenia poolt ning arvestades, et jooksevkonto puudujääki on kaupade ja tööjõuturul ilmnenud struktuurinõrkuste tõttu õnnestunud kohandada vaid osaliselt ning riik on seetõttu tundlik rahvusvaheliste hinnašokkide suhtes, võttis nõukogu 12. mail 2011 vastu otsuse 2011/288/EL, ⁽⁴⁾ millega tegi ELi toimimise lepingu artikli 143 alusel Rumeeniale kolmeks aastaks kättesaadavaks keskmise tähtajaga ennetava finantsabi. Kaasnev vastastikuse mõistmise memorandum allkirjastati 29. juunil 2011.

(2) Euroopa Ülemkogu kiitis 26. märtsil 2010 heaks komisjoni ettepaneku käivitada uus majanduskasvu ja tööhõive

strateegia – Euroopa 2020. aasta strateegia –, mis põhineb majanduspoliitika tõhustatud koordineerimisel ning keskendub esmatähtsatele valdkondadele, kus on vaja võtta meetmeid Euroopa jätkusuutliku majanduskasvu ja konkurentsivõime potentsiaali suurendamiseks.

(3) Nõukogu võttis 13. juulil 2010 vastu soovitusel liikmesriikide ja liidu majanduspoliitika üldsuuniste kohta ajavahemikuks 2010–2014 ning 21. oktoobril 2010 otsuse liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta; ⁽⁵⁾ mõlemad dokumente koos nimetatakse koondsuunisteks. Liikmesriike kutsuti üles võtma koondsuuniseid arvesse oma majandus- ja tööhõivepoliitika kujundamisel.

(4) Komisjon võttis 12. jaanuaril 2011 vastu esimese iga-aastase majanduskasvu analüüsi, mis tähistab ELi majanduse juhtimise uue tsükli ja majanduspoliitika integreeritud eelkoordineerimise esimese Euroopa poolaasta algust; majanduspoliitika parem koordineerimine on ette nähtud Euroopa 2020. aasta strateegias.

(5) Euroopa Ülemkogu kiitis 25. märtsil 2011 heaks eelarve konsolideerimise ja struktuurireformide prioriteetidid (kooskõlas nõukogu 15. veebruari ja 7. märtsi 2011. aasta järelduste ning komisjoni iga-aastase majanduskasvu analüüsiga). Ülemkogu rõhutas vajadust pidada esmatähtsaks eelarve usaldusvärsuse ja riigi rahanduse jätkusuutlikkuse taastamist, tööturureformide abil töötuse määra vähendamist ning uute jõupingutuste tegemist majanduskasvu toetamiseks. Ta kutsus liikmesriike üles viima neid prioriteete ellu konkreetsete meetmete abil, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammidesse ja riiklikesse reformikavadesse.

(6) Euroopa Ülemkogu kutsus laiendatud euroala paktiga ühinenud liikmesriike 25. märtsil 2011 üles esitama õigeaegselt kohustused, mis lisatakse nende stabiilsus- või lähenemisprogrammidesse ja riiklikesse reformikavadesse.

(7) Rumeenia esitas 2. mail 2011 oma 2011. aastal ajakohastatud lähenemisprogrammi ajavahemikuks 2011–2014 ja 2011. aasta riikliku reformikava. Programme hinnati üheaegselt.

⁽¹⁾ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

⁽²⁾ ELT L 150, 13.6.2009, lk 8.

⁽³⁾ ELT L 83, 30.3.2010, lk 19.

⁽⁴⁾ ELT L 132, 19.5.2011, lk 15.

⁽⁵⁾ Kehtivus 2011. aastal tagatud nõukogu 19. mai 2011. aasta otsusega 2011/308/EL liikmesriikide tööhõivepoliitika suuniste kohta (ELT L 138, 26.5.2011, lk 56).

- (8) 2002–2008 kasvas Rumeenia majandus jõudsalt, kusjuures SKP reaalkasv oli keskmiselt 6,3 %, mis on kõrgem selle potentsiaalsest kasvutasemest. Majanduskasvu põhimootoriks oli siseriiklik nõudlus, kuna laenude ja palkade jõuline areng elavdas erasektori tarbimist ja investeringuid. Seda buumi toitis ka väliskapitali sissevool, mis viis ülekuumenemisele ning mittejätksuutlikule välisele ja eelarve tasakaalustamatusele. Jooksevkonto puudujääk saavutas tipu 2007. aastal (13,4 % SKPst), vähenedes 2008. aastal vaid marginaalselt (11,6 % SKPst). Komisjoni viimase hinnangu kohaselt on riigi rahanduse pikaajalist jätkusuutlikkust ohustavad riskid kõrged. Nimetatud hinnang ei võta siiski veel arvesse 2010. aastal võetud üldise pensionireformi meetmeid, mis on Rumeenia pensionisüsteemi pikaajalist jätkusuutlikkust olulisel määral parandanud. Suurt välislaenamist stimuleeris protsükliline fiskaalpoliitika, kusjuures valitsemissektori eelarve puudujääk suurenes korduvate eelarvekõrvalekallete tõttu, eriti jooksvate kulutuste valdkonnas, 2005. aasta 1,2 %-lt SKPst 2008. aasta 5,7 %-ni SKPst. Finantskriisi ja sellele järgnenud ülemaailmse majanduslangus pani investorid riske vältima, mistõttu vähenesid Rumeeniasse suunduvad kapitalivood märkimisväärselt. Soodsatest majandustingimustest hoolimata ei suurenenud tööturul osalemine ja tööhõivemäär muutus buumiaastatel väga vähe. Seejärel langes tööhõivemäär 2010. aastaks 63,3 %-le, samas kui töötuse määr suurenes majanduslanguse tõttu 2008. aasta 5,8 %-lt 2010. aasta 7,3 %-le. Töötus on endiselt äärmiselt kõrge haavatavate elanikkonnarühmade, näiteks romade kogukonnas. Selles kontekstis ja silmitsi akuutse erasektori poolse rahastamise vajadusega, taotlesid Rumeenia ametiasutused 2009. aasta mais rahvusvahelist ja ELi finantsabi.
- (9) ELi ja Rahvusvahelise Valuutafondi kohandamisprogrammi eduka rakendamise järel ja kõnealuste positiivsete saavutuste kindlustamiseks peeti võimudega läbirääkimisi ennetava ELi-Rahvusvahelise Valuutafondi 2011–2013 aasta programmi üle. Nimetatud uue programmi raames jätkatakse 2009–2011 aasta programmi raames alustatud eelarve konsolideerimist, eelarvehaldusreformi ja finantsstabiilsuse säilitamist. Lisaks pööratakse suurt tähelepanu kaupade (energia ja transpordi valdkonnas) ning tööjõuturu struktuurireformidele, mis on vajalikud Rumeenia kasvupotentsiaali avamiseks, töökohtade loomise soodustamiseks ja ELi vahendite kasutamise parandamiseks. Rumeenia jätkab õigel kursil, et saavutada 2011. aastal eelarvepuudujäägi eesmärk 4,4 % SKPst (Euroopa järelevalveasutuse arvestuse kohaselt alla 5 % SKPst). See annaks hea aluse ka eelarve-eesmärgi saavutamisele, võimaldades viia eelarvepuudujäägi 2012. aastal allapoole kontrollväärtust 3 % SKPst, ehkki komisjoni talituste 2011. aasta kevadprognoosi kohaselt võib selleks olla vaja võtta lisameetmeid. Võimud on astunud samme ka uue programmi struktuurireformi eesmärkide saavutamiseks ja finantsstabiilsuse hoidmiseks.
- (10) Määruse (EÜ) nr 1466/97 kohase ajakohastatud lähenemisprogrammi hindamise põhjal on nõukogu seisukohal, et programmi prognooside aluseks olevad makromajanduslikud eeldused on usutavad. Lähenemisprogrammi eesmärk on korrigeerida ülemäärane puudujääk nõukogu poolt 16. veebruari 2010. aasta soovitusel määratud tähtajaks: 2012. aastaks. Programmi eesmärk on saavutada 2013. aastaks üldine puudujääk 2,6 % SKPst ja 2014. aastaks 2,1 % SKPst, kusjuures kavandatud konsolideerimine on põhiliselt kulupõhine. Komisjoni talituste poolt ümberarvutatud struktuurse eelarvepositsiooni aluseks võttes nähtub, et keskpika perioodi eesmärki programmiperioodi jooksul ei saavutata. Näib, et konsolideerimisstrateegia raames keskendutakse programmi algusetapile, kuna põhilist struktuurset paranemist oodatakse 2011–2012 aastal. Seevastu 2013. ja 2014. aastal struktuurse tasakaalu paranemist ette ei nähta. 2011. ja 2012. aastaks ettenähtud puudujäägi prognoos on asjakohane, kuid 2013. ja 2014. aastaks mitte. Peamised riskid eelarve-eesmärkide saavutamisel on võimalikud libastumised eelarve täitmisel, riigi omanduses olevate ettevõtete võlad, mis kujutavad endast eelarve seisukohast märkimisväärsed tingimuslikke kohustusi, ning komisjoni (Eurostati) poolt väljendatud reservatsioonid Rumeenia ülemäärase eelarvepuudujäägi menetlusest teatamise kohta⁽¹⁾. Viimast arvesse võttes on Rumeenia võtnud kohustuse seada esikohale valitsemissektori rahadusstatistika koostamise riiklikus statistikainstituudis ESA 95 jaoks.
- (11) Rumeenia võttis oma riiklikus reformikavas ja lähenemisprogrammis laiendatud euroala paktiga seonduvaid kohustusi, mis esitati 2. mail 2011. Suurem osa kõnealustest kohustustest on täidetud või täidetakse keskmise tähtajaga finantsabi programmi osana ja üldjoontes on need sobilikud pakti rakendamisega seotud probleemide lahendamiseks.
- (12) Komisjon on hinnanud lähenemisprogrammi ja riiklikku reformikava, sealhulgas laiendatud euroala pakti raames võetud kohustusi. Komisjon ei võtnud arvesse mitte üksnes nende asjakohasust Rumeenia jätkusuutliku rahandus- ja sotsiaalmajandusliku poliitika, vaid ka nende ELi eeskirjadele ja suunistele vastavuse seisukohast, arvestades ELi majanduse üldjuhtimise tugevdamise vajadust, andes ELi tasandi panuse liikmesriikide tulevastes otsustesse.

⁽¹⁾ Eurostat väljendas reservatsioone Rumeenia ülemäärase eelarvepuudujäägi menetluse arvandmete kvaliteedi suhtes järgnevatel asjaoludel tõttu:

- i) ebaselgus seoses mõne riigi omanduses oleva ettevõtte mõjuga valitsemissektori puudujäägile,
- ii) ESA 95 kategooriaid „muud saada-/makstaolevad arved“ käsitlev aruandlus,
- iii) mõnede finantstehingute ülesehitus ja mõju ning
- iv) valitsemissektori siseste finantsvoogude konsolideerimine.

- (13) Kõnealuse hinnangu valguses ja võttes arvesse ka Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 126 lõike 7 kohast nõukogu 16. veebruari 2010. aasta soovitus, vaatas nõukogu läbi Rumeenia lähenemisprogrammi 2011. aasta ajakohastatud versiooni ning tema arvamus⁽¹⁾ on väljendatud allpool esitatud soovitusel. Arvestades Euroopa Ülemkogu 25. märtsi 2011. aasta järeldusi, on nõukogu läbi vaadanud Rumeenia riikliku reformikava ning

SOOVITAB Rumeenial:

rakendada meetmeid, mis on sätestatud otsuses 2009/459/EÜ, mida on muudetud otsusega 2010/183/EL; samuti meetmeid, mis on sätestatud otsuses 2011/288/EL ning mida on täpsustatud 23. juuni 2009. aasta vastastikuse mõistmise memorandumis ja sellele järgnenud lisades ning 29. juuni 2011. aasta vastastikuse mõistmise memorandumis ja sellele järgnenud lisades.

Brüssel, 12. juuli 2011

Nõukogu nimel
eesistuja

J. VINCENT-ROSTOWSKI

⁽¹⁾ Ette nähtud määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 9 lõikes 3.